

POŚPIESZNY (16) *ai*

-ś- (8), -f-, -s- (8).

o oraz e jasne.

comp pośpieszni(e)jszy (2).

sg m N pośpieszny (6). ◇ *f N* pośpieszná (1). ◇ *G* pośpieszn(e)j (1). ◇ *A* pośpieszną (4). ◇ *n G* pośpieszn(e)go (1). ◇ *D* pośpieszn(e)mu (1). ◇ *pl N m pers* pośpieszniejszy (1). *subst* pośpieszniejszy(e) (1). ◇ **[I m pośpieszn(e)mi.]**

Sł stp, Cn brak, Linde także XVIII w.

1. *Szybko wykonany a. dokonujący się szybciej niż zwykle, niż należy* (9) : *Approperatum opus, Pośpiezna kwá pion a robotá. Mącz 326b; Dla pośpieznego poczęcia/ weźmi kość z fercá ieleniego/ zębu łoniowego/ miałko tho wkróbawły/ ma páni pić z winem SienLek 112; przeto ku lekkiemu á pośpieznemu rodzeniu/ tákfy rzędzić potrzebá SienLek 113.*

Wyrażenia: »ku biegu pośpieszny« = *szybko biegający* (1): [*liszka bez ogona*] *Zebrały liźki w gromádę/ Wydála im taką rádę Siołtry miłe pośluchaycie/ Po ogonich nic nie macie: Dobrzebyście wdziálały/ Izbyście ie porzezáły. Y bylibyście cudnieyfze/ Y ku biegu pośpieznieyfze: Bowiem ogon prozne brzemię/ Rozwlecze fie iáko ślemię. BierEz H4.*

»pośpiezna droga« (1): *Tedy wnet wyrzáła przed sobą krynicę piękney wody: ktorey gdy fie nápiły bydłéta/ wnetze siłę wzięły/ y pośpiezną iey drogę wczyniły SkarŻyw 403.*

»pośpiezna śmierć« [*szyk zmienny*] (4): *CATHERMERINON. Xięstwá Słuckiego/ z żalobliwym lámentem ná pośpiezną śmierć/ ławney pámięci Xiążąt Słuckich/ Gerzego/ Iána Siemioná/ y Alexándrá/ Ołtátnich Dźiedzicow. KołakCath kt, A3, C5; KołakCathOkuń A2; [BielKron 1597 649].*

[Zestawienie: »dziedzic pośpieszny« = *dalszy krewny dziedziczący w razie braku krewnych pierwszego stopnia:* *A kiedy do dźiedzictwá nienależy/ áni brát/ áni siołtrá/ tedy włytycy ktorzy fie w iednym łtopniu krewności być dowiodá bądź męzczyzná/ bądź białagłowá/ rowną część dźiedzictwá brác będą: w czym rozności płci baczyć nie trzebá/ ty w práwie Sáłkim dźiedzicami pośpieznemi haeredes accelerantes zowá. Dlatego iż fie dźiedzictwo do nich ná doł śpieszy/ bo połpolicie to co nádoł idzie/ śpieszy fie/ á co wzgorę idzie/ to łtoi. SzczerbSpecSax 117 (Linde).]*

2. *Skłonny, chętny* (7) : *Citus [...], Celer, [...] quasi citatus, Pośpiezny/ Prętki/ Ochotny. Mącz 53a; Promptus, Wydány/ Też gotowy/ Pośpiezny/ Chutki/ Prętki Mącz 325b, 54a, 294c, 305b, 326b.*

pośpieszny do czego (1): *poki nie wygasnie z Vmysłów, y animuszow ich niebezpieczeństwo naktore była przywiedziona Rpta, y obywatele iey wszyscy y chetnieyszy zgardły maiętnosciami ywolnosćiami swemi, tympospiesnieysy będą dotego wszytkiego coby kudobremu y spokoinemu iey było ActReg 135.*

Synonimy: 1. *bystry, chybki, chyży, kwapliwy, prędkie, skoczny, skory, żartki;* 2. *chętny, gotowy, ochotny, skłonny.*

Cf **NIEPOŚPIESZNY**